

Laos ja Vietnam

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2009. aasta resolutsioon olukorra kohta Laoses ja Vietnamis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 23.–25. oktoobril 2009 toimunud Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) 15. tippkohtumist;
- võttes arvesse ASEANi valitsustevahelise inimõiguste komisjoni ametissenimetamist 23. oktoobril 2009;
- võttes arvesse ELi aastaaruannet inimõiguste kohta 2008. aastal;
- võttes arvesse käimasolevaid läbirääkimisi uue partnerlus- ja koostöölepingu sõlmimiseks ELi ja Vietnami vahel ning kaks korda aastas ELi ja Vietnami valitsuse vahel peetavat ELi–Vietnami inimõigustealast dialoogi;
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Laose kohta, eelkõige 15. novembri 2001. aasta resolutsiooni meelevaldsete vahistamiste ja poliitilise olukorra kohta Laoses¹ ning 1. detsembri 2005. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Kambodžas, Laoses ja Vietnamis²;
- võttes arvesse 1. detsembril 1997. aastal sõlmitud koostöölepingut ELi ja Laose Demokraatliku Rahvavabariigi vahel, mis põhineb „demokraatlike põhimõtete ja põhiliste inimõiguste austamisel, nagu need on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis”;
- võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5,

Vietnam

- A. arvestades, et Vietnami valitsus on keeldunud reageerimast paljudele soovitudele, mis tehti 2009. aasta maist kuni septembrini toimunud ÜRO inimõiguste nõukogu üldise korrapärase läbivaatamise ajal, eesmärgiga parandada inimõiguste olukorda riigis;
- B. arvestades, et Vietnamis on praegu sadu inimesi vangistatud oma usuliste ja poliitiliste tõekspidamiste pärast, sh mägielanikest (degari) kristlased, üks katoliku preester, mennoniidi pastorid, Cao Đài usulahu liikmed ning Hòa Hảo budistid;
- C. arvestades, et 27. septembril 2009 rünnati vägivaldselt ja peksti läbi sadu Bat Nha kloostri noori buda munki ja klooster rüüstati, samal ajal kui ametivõimud ja politsei nende abipalveid ignoreerisid; arvestades, et teiste munkade suhtes, kes leidsid varju

---

¹ EÜT C 140 E, 13.6.2002, lk 577.

² ELT C 285 E, 22.11.2006, lk 129.

Phuoc Hue templis, kasutas politsei füüsilist vägivalda ja ahistas neid; arvestades, et valitsus ähvardab munkasid väljatõstmisega selle alusel, et nad on ilma loa või eelneva registreerimiseta hõivanud Bat Nha kloostri;

- D. arvestades, et rünnakut kloostri vastu seostavad paljud 10 punktist koosneva ettepanekuga usuliseks reformiks, mille Thich Nhat Hanh esitas Vietnami presidendile Nguyen Minh Trietile 2007. aastal;
- E. arvestades, et kõik usulised rühmitused peavad saama tegutsemiseks loa valitsuselt ja nende tegevust jälgivad valitsuse poolt määratud korralduskomiteed, ning arvestades, et paljusid usuorganisatsioone ähvardab keelustamine ja liikmete tagakiusamine, kui nad soovivad säilitada oma sõltumatust valitsusest;
- F. arvestades, et vangistatud on praktiliselt kõik Vietnami Ühendatud Budistliku Kiriku juhid, eeskätt selle 81-aastane patriarh Thich Quang Do, väljapaistvaim Vietnami teisitõtleja, kes on üle 27 aasta oma elust veetnud kinnipeetuna, praegusel hetkel Zen Thanh Minhi kloostris Ho Chi Minhi linnas;
- G. arvestades, et Tran Khai Thanh Thuy, Vietnami naiskirjanik ja Vietnami demokraatliku liikumise juhtiv tegelane on pärast 9-kuulise vanglakaristuse kandmist 2007. aastal järjekordselt vahistatud; arvestades, et ta kannatab tõsise diabeedi all, millele vaatamata keelduvad Vietnami võimud teda tagatise vastu vabastamast või talle mingitki arstiabi võimaldamast;
- H. arvestades, et mitmetele meelsusvangidele, sh Nguyen Van Ly, Le Thi Cong Nhan, ja Nguyen Binh Thanh, kes on süüdi mõistetud „Vietnami Sotsialistliku Vabariigi valitsuse vastase propaganda” eest, keeldutakse vanglas osutamast kohast meditsiiniabi, kuigi nende tervislik seisund nõuab nende kohest hospitaliseerimist;
- I. arvestades, et sõltumatute inimõigusorganisatsioonide puudumisel võtavad kirikujuhid tihti üle inimõiguste kaitsjate rolli ning võitlevad suurema sallivuse ja demokraatlike põhimõtete eest;
- J. arvestades, et Vietnam, kellest saab 2010. aastal ASEANi eesistujariik, peaks oma inimõiguste olukorda parandades teistele eeskujuks olema; arvestades, et valitsus võiks alustada sadade rahumeelsete valitsuse kritiseerijate, sõltumatute kirikutegelaste, blogijate ning demokraatia eestkõnelejate vabastamisest, kes on rahvusvahelist õigust rikkudes vangistatud oma rahulolematuse rahumeelse väljendamise eest, süüdistatuna alusetult riigi julgeoleku ohustamises;

Laos

- K. arvestades, et 25. septembril 2009 ratifitseeris Laose Demokraatlik Rahvavabariik kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti, mis tagab inimestele õiguse usuvabadusele, ühinemisvabadusele ning sõna- ja ajakirjandusvabadusele, samuti õiguse meelt avaldada ning poliitilised õigused;
- L. arvestades, et peaaegu kuu aega pärast Viangchanis tudengite ja õppejõudude algatatud „26. oktoobri 1999. aasta üliõpilasliikumise” 10. aastapäeva viibivad liikumise juhid – Thongpaseuth Keuakoun, Seng-Aloun Phengphanh, Bouavanh Chanmanivong ja Kèochay – endiselt salajases kinnipidamiskohas ning teadete kohaselt on

Khamphouvieng Sisa-At ebaselgetel asjaoludel vangistuses hukkunud;

- M. arvestades, et 2. novembril 2009 peeti Laose Demokraatliku Rahvavabariigi salapolitsei poolt kinni üle 300 inimese, kes valmistusid rahumeelseks meeleavalduseks Viangchanis, et nõuda repressioonide 10. aastapäeva mälestuseks inimõiguste austamist ja mitmeparteisüsteemi, ning arvestades, et üheksa neist – pr Kingkèo ja pr Somchit, hr Soubinh, hr Souane, hr Sinpasong, hr Khamstone, hr Nou, hr Somkhit ja hr Sourigna – viibivad tänaseni vahi all;
- N. arvestades, et Laos jätkab hmongi kogukondade tagakiusamist hmongide vastuhaku tõttu, mis ulatub tagasi 1960. aastatesse, rakendades hmongide suhtes, kes elavad aladel, mida peetakse vastuhaku keskusteks, vahistamist, piinamist, seksuaalset kuritarvitamist ning kohtuvälist hukkamist;
- O. arvestades, et 5000 Laosest pärit hmongi, keda peetakse kinni Huay Nam Khao laagris Tais, kuuluvad väljasaatmisele vastavalt Tai ja Laose valitsuste vahelisele kokkuleppele, ning arvestades, et sellele lisaks peetakse 158 hmongi, sh 85 last, juba üle kolme aasta ebainimlikes tingimustes kinni Nong Khais;
- P. arvestades, et üldine poliitiline olukord Laoses, mis on alates 1975. aastast olnud ühe partei võimu all ja mille elanikel ei ole endiselt põhilisi inimõigusi, on murettekitav,

Vietnam

- 1. kutsub valitsust tungivalt üles lõpetama igasugused repressioonid isikute vastu, kes kooskõlas rahvusvaheliste inimõigustealaste normide ja Vietnami põhiseadusega kasutavad oma õigust sõna-, usu- ja kogunemisvabadusele; kutsub Vietnami valitsust üles järgima oma rahvusvahelisi kohustusi, mis hõlmab kõikide usukogukondade ning usukommete täitmise vabaduse tunnustamist ja riigi poolt alusetult konfiskeeritud varade tagastamist Vietnami Ühendatud Budistlikule Kirikule, katoliku kirikule ning teistele usukogukondadele;
- 2. mõistab hukka üle 150 munga ja nunna vägivaldse väljatõstmise kloostritest ning asjaolu, et nendele rahumeelse budistliku kogukonna vastu suunatud meetmetele järgnenud äärmiselt pinev olukord on selges vastuolus kohustustega kinni pidada rahvusvaheliselt heakskiidetud normidest usuvabaduse alal, eriti kui inimesed püüavad kasutada oma õigusi, mida Vietnami Sotsialistliku Vabariigi valitsus on ÜRO Julgeolekunõukogu liikme ja ASEANi tulevase eesistujana kohustatud järgima;
- 3. palub komisjonil ja nõukogul käimasolevate läbirääkimiste raames uue partnerlus- ja koostöölepingu sõlmimiseks Vietnamiga lisada sellesse siduv ja ühemõtteline klausel inimõiguste ja demokraatia kohta koos mehhanismiga, mis arvestaks selle rakendamist, eesmärgiga teha lõpp süstemaatilistele demokraatia ja inimõiguste rikkumistele;
- 4. nõuab, et lõpetataks igasugune tagakiusamine ja ahistamine ning munkadel ja nunnadel võimaldataks täita oma usukombeid vastavalt Thich Nhat Hanhi budistliku bonsa-kogukonna tavadele Bat Nhas ja mujal;
- 5. nõuab Thich Quang Do tingimusteta vabastamist ning Vietnami Ühendatud Budistliku Kiriku ja selle juhtide õigusliku seisundi taastamist;

6. kutsub valitsust üles looma sõltumatut riiklikku inimõiguste komisjoni, kellele saaks esitada ja kes uuriks väiteid riigiametnike, sh julgeolekuteenistuste liikmete sooritatud piinamiste ja muude võimuliialduste kohta, ning kes algataks menetluse surmanuhtluse kaotamiseks;
7. kutsub Vietnami valitsust üles, pidades ilmas Vietnami rolli ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena, esitama püsikutsed ÜRO eriraportööridele, eeskätt sõnavabaduse, usuvabaduse, piinamise, inimõiguste kaitsjate ja naistevastase vägivalla alal, ning ÜRO omavolilise kinnipidamise tööühmale;

Laos

8. tervitab kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ratifitseerimist Laose valitsuse poolt; kutsub Laose ametivõime täielikult austama pakti tingimusi, ühtlustama Laose õigusaktid viivitatamatult selle sätetega ning täita neid sätteid vastavalt rahvusvaheliselt kokkulepitud normidele, eriti selles osas, mis puudutab sõna-, kogunemis- ja usuvabadust;
9. kordab oma nõudmist viivitatamatult vabastada „26. oktoobri 1999. aasta üliõpilasliikumise” juhid ning kõik Laoses kinni peetavad meelsusvangid ning loodab, et pädev ELi delegatsioon Viangchanis teostab selles küsimuses järelkontrolli;
10. kutsub Laose ametivõime üles tingimusteta vabastama kõik inimesed, kes vahistati seoses 2. novembri 2009. aasta kavandatava rahumeelse meelevahetusega;
11. kutsub Tai ametivõime üles lõpetama viivitatamatult 158 Laosest pärit hmongi põgeniku kinnipidamise ning võimaldama neil ümber asuda Taisse või Ameerika Ühendriikidesse, Kanadasse, Madalmaadesse või Austraaliasse, kes on juba andnud oma nõusoleku nende vastuvõtmiseks; kutsub Tai valitsust samuti üles tagama, et kõikidele Laose hmongidele Huay Nam Khao laagris oleks võimaldatud juurdepääs uuringutele ja staatuse määramisele, kui nad soovivad varjupaigataotlust esitada;
12. kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult Laose hmongide kogukonna olukorda ning valitsuse programme, mis on suunatud etnilistele vähemustele;
13. kordab oma nõudmist, et Laose ametivõimud kavandaksid ja rakendaksid nii kiiresti kui võimalik kõik reformid, mis on vajalikud demokraatia toomiseks Laosesse, kindlustaksid poliitilisele opositsioonile õiguse rahu meelt avaldada ning tagaksid, et rahvusliku leppimise nimel toimuksid lähemas tulevikus rahvusvaheliste vaatlejate osavõtul mitmeparteilised valimised;

Üldised küsimused

14. nõuab tungivalt, et ametivõimud vabastaksid viivitatamatult ja tingimusteta kõik inimõiguste kaitsjad ning poliit- ja meelsusvangid, kuna nende kinnipidamine kujutab endast inimõiguste rikkumist; nõuab samuti, et ametivõimud tagaksid nende füüsilise ja vaimse heaolu igas olukorras ning võimaldaksid neile, kes seda vajavad, head ja sõltumatut professionaalset meditsiinilist abi;
15. palub nõukogul ja komisjonil koostada põhjalik hinnang partnerlus- ja koostöölepingute allkirjastamise järgsele demokraatia ja inimõiguste rakenduspoliitikale Laoses ja

Vietnamis ning Euroopa Parlamenti sellest teavitada;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Vietnami ja Laose valitsusele ja parlamendile, ASEANi sekretariaadile, ÜRO inimõiguste ülemkomissarile ning ÜRO peasekretärile.